

Εκπαίδευση- Επιμόρφωση- Σταδιοδρομία Καρδιολόγων στις Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δρ. ΙΩΑΝΝΗΣ Β. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Αν. Διευθυντής Σύνταξης Ελληνικής
Καρδιολογικής Επιθεώρησης
Εθνικός αντιπρόσωπος στην Ευρωπαϊκή Ένωση
Ιατρικών ειδικοτήτων (UEMS)

Λέξεις Ευρετηρίου:

Ευρωπαϊκή Ένωση Ιατρικών Ειδικοτήτων (UEMS),
Καρδιολογία, Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Κλινικής Καρδιολογίας

Δρ. Ιωάννης Β. Βασιλειάδης

Διευθυντής Καρδιολόγος
Ευρωκλινική Αθηνών

Διεύθυνση Επικοινωνίας:

Αθασιάδου 9, 11521, Αθήνα
Τηλ.: +30 210.6416690
Fax.: +30 210.6455083
Email: ivassiliadis@euroclinic.gr

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται στην Ευρώπη μια αλματώδης εξέλιξη της Καρδιολογίας ως αποτέλεσμα συντονισμένων προσπαθειών βελτίωσης της εκπαίδευσης και τυποποίησης των διαδικασιών άσκησης από τις εθνικές Καρδιολογικές Εταιρείες και την Ευρωπαϊκή Καρδιολογική Εταιρεία.

Κράτη μέλη που προσαρμόστηκαν στο νέο σχεδιασμό, παρουσίασαν στοιχεία βελτίωσης της παροχής υπηρεσιών υγείας, μείωσης της θνησιμότητας από τις καρδιαγγειακές παθήσεις και περιορισμό των δαπανών υγείας. Η μη ισοδύναμη ανάπτυξη όμως μεταξύ των κρατών – μελών και η διαφορετικότητα των συστημάτων υγείας, δημιούργησε ιατρική δύο ταχυτήτων που ενισχύθηκε περισσότερο από την οικονομική κρίση, που έπληξε ιδιαίτερα τις χώρες νότου και από τον πληθωρισμό του ιατρικού δυναμικού ορισμένων χωρών. Αποτέλεσμα αυτών ήταν να δημιουργηθεί το φαινόμενο της κινητικότητας ιατρών εκτός της πατρίδας τους, όπως προκύπτει από τα τελευταία στοιχεία της EUROSTAT (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Μετακινήσεις Ιατρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στην προσπάθειά της να χαράξει κοινή στρατηγική στις επιστήμες υγείας και στον τρόπο άσκησης της ιατρικής στα κράτη μέλη δημιούργησε μία μη κυβερνητική οργάνωση, την Ευρωπαϊκή Ένωση Ιατρικών Ειδικοτήτων (UEMS), στην οποία μετέχουν εθνικοί αντιπρόσωποι από τις ιατρικές Εταιρείες των κρατών μελών.

Στη Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη ενός εθνικού σχεδιασμού παροχής υπηρεσιών υγείας και του σοβαρού προβλήματος υποαπασχόλησης ή ανεργίας που πλήττει ιδιαίτερα τους νέους ιατρούς με αποτέλεσμα την ογκούμενη μετανάστευση τους εκτός συνόρων, επιχειρείται η ανάλογη προσαρμογή στην κοινή Ευρωπαϊκή πολιτική υγείας με δύο στόχους: τη βελτίωση των υπηρεσιών υγείας και την αναβάθμιση της εκπαίδευσης των ιατρών με στόχο την πλήρη εναρμόνιση σε μια ενιαία ιατρική των Ευρωπαϊκών χωρών. Έτσι οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα αποκτήσουν ένα κοινό βελτιωμένο σύστημα υγείας και οι πάροχοι θα έχουν ίδια εκπαίδευση και δεξιότητες ώστε να διευκολύνεται η προσαρμογή τους στον ενιαίο εργασιακό χώρο της Ευρωπαϊκής Ένω-

σης. Στον τομέα της Καρδιολογίας την διαδικασία αυτή έχει αναλάβει να υλοποιήσει η Ελληνική Καρδιολογική Εταιρεία σε συνεργασία με τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο μέσω των Εθνικών Αντιπροσώπων.

Η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση Ιατρικών Ειδικοτήτων - Τομέας Καρδιολογίας - (UEMS-CS), είναι το όργανο της ευρωπαϊκής ένωσης και της ευρωπαϊκής καρδιολογικής εταιρείας που συντονίζει την εκπαίδευση στην Καρδιολογία. Παρέχει οδηγίες για την απόκτηση κοινών βασικών δεξιοτήτων, ανεξάρτητα από την χώρα που εκπαιδεύονται οι ιατροί, με στόχο ένα κοινό υψηλό ευρωπαϊκό επίπεδο. Συμμετέχουν 28 κρατη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2 υπό ένταξη κράτη, 17 κράτη εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδιαίτεροι οργανισμοί (European Junior Doctors, AEP, ESH, EAS).

Βασικοί σκοποί:

- Να τροφοδοτεί τους εθνικούς αντιπροσώπους των χωρών της ευρωπαϊκής ένωσης και των μη ενταγμένων εισέτι χωρών, με πληροφορίες σχετικές με τα καρδιαγγειακά νοσήματα και με τη δημόσια υγεία που προέρχονται από διάφορους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πέραν αυτών
- Να μεταφέρει τις απόψεις των εθνικών αντιπροσώπων – μελών – της UEMS-CS προς τις διοικητικές δομές της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της UEMS ή μέσω άλλων μηχανισμών με σκοπό τη ρεαλιστική διαμόρφωση των τελικών τους αποφάσεων
- Να παρέχει απαντήσεις στους Εθνικούς αντιπροσώπους επί θεμάτων σχετικών με τα καρδιαγγειακά νοσήματα, την μοριοδότηση της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, τα προγράμματα ειδικότητας στην καρδιολογία, θέματα πρόληψης στην δημόσια υγεία κ.α
- Να εναρμονίζει τις διαφορετικές δομές μεταξύ των διαφόρων κρατών ώστε να επιτευχθεί το κοινό Ευρωπαϊκό επίπεδο
- Να κάνει κοινωνό των επιτευγμάτων που αφορούν στη διάγνωση, θεραπεία, ιατρική εκπαίδευση, επαγγελματικούς ορίζοντες και τα μέτρα δημόσιας υγείας στην καρδιολογία, το κοινό

Η θέση της Ελληνικής Καρδιολογικής Εταιρείας (ΕΚΕ)

Α. Μετέχει με δυο Εθνικούς αντιπροσώπους στην Οργανισμό και συνεργάζεται με αρμόδια πολιτειακά όργανα ώστε να διατηρείται η αμφίδρομη επικοινωνία υπηρεσιών Υγείας – Καρδιολογίας – Ευρώπης. Ο συνεισφορά της ΕΚΕ στη διαδικασία αυτή θα προκύψει μέσω σειράς ενεργειών όπως:

1. Η εποπτεία και πιστοποίηση της επάρκειας χορήγησης ειδικότητας στην Καρδιολογία σε νοσηλευτικά ιδρύματα, και σε ειδικούς εκπαιδευτές.
2. Η αναγνώριση μέρους ειδικότητας που ελήφθη σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ
3. Η ανθρωπογεωγραφία όσον αφορά στον αριθμό εκπαιδευομένων ανά ίδρυμα ανά την επικράτεια ανάλογα με το υπάρχον ανθρωπινό ιατρικό δυναμικό που προβλέπεται για κάθε κράτος μέλος της ΕΕ
4. Η αξιολόγηση βάσει κριτηρίων με τα οποία οι εκπαιδευόμενοι θα μπορούν να κάνουν έναρξη ειδικότητας στο ίδρυμα που επιθυμούν κατά προτεραιότητα ανάλογα με τη βαθμολογία επί των κριτηρίων.

Παρά την αλματώδη εξέλιξη της Καρδιολογίας στον Ευρωπαϊκό χώρο, η άσκηση της δεν ακολούθησε ισοδύναμη ανάπτυξη στα διάφορα κράτη - μέλη που αποδίδεται στην οικονομική ανομοιογένεια και στη διαφορετικότητα των συστημάτων υγείας με αποτέλεσμα την ανομοιογένεια στην εκπαίδευση και απροχή υπηρεσιών υγείας.

Β. Συμβάλλει μέσω του ετήσιου Πανελληνίου συνεδρίου, του Σεμιναρίου των Ομάδων Εργασίας και των Επιμορφωτικών Σεμιναρίων των ειδικευομένων, για μεν τους ειδικευομένους, στην ομοιογενοποίηση του χρόνου, της εκπαιδευτικής ύλης, των πράξεων του τρόπου διενέργειας εξετάσεων προς απόκτηση τίτλου ειδικότητας αποδεκτού σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για τους ειδικευμένους στην ενημέρωση επί θεμάτων εξελίξεων στην Καρδιολογία, για την συνεχιζόμενη δια βίου εκπαί-

δευση και για την επαγγελματικής σταδιοδρομίας με ιδιαίτερη έμφαση στο θέμα της εξεύρεσης θέσεων εργασίας στα συστήματα υγείας των χωρών –μελών της Ε.Ε.

Ευρωπαϊκή Ένωση Ιατρικών Ειδικοτήτων - Καρδιολογικός Τομέας

Η UEMS-CS TO 2011 δημιούργησε το Ίδρυμα του Ευρωπαϊκού τομέα Καρδιολογίας (ECFS), ενός μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ιδρύματος, με μέλη του διοικητικού του συμβουλίου τον Πρόεδρο της UEMS, τον Πρόεδρο και τον Γραμματέα της UEMS-CS και τα μέλη της συμβουλευτικής και κριτικής επιτροπής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Μοριοδότησης στην Καρδιολογία (EBAC) που εκλέγονται από την γενική συνέλευση. Το Ίδρυμα συνδιαχειρίζεται με την EACCME το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Μοριοδότησης στην Καρδιολογία (European Board for Accreditation in Cardiology (EBAC) το οποίο εκτός των άλλων δραστηριοτήτων χρηματοδοτεί το πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Διπλώματος Γενικής Καρδιολογίας που έχει ως ραχοκοκαλιά τη βάση δεδομένων EUCARDIA.

Έτσι η UEMS-CS ως συγκροτημένη αρχή διαχειρίζεται ένα πλήρες εκπαιδευτικό οπλοστάσιο νόμιμων δραστηριοτήτων, από το μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα ίδρυμα (ECSF) μέχρι την φορολογούμενη για παροχή υπηρεσιών μοριοδότηση (EBAC) στους βασικούς τομείς ενδιαφέροντος του Καρδιολογικού τομέα δηλ. της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης.

Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Γενικής Καρδιολογίας

Η UEMS-CS χορηγεί το Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Γενικής Καρδιολογίας σε όλους τους Καρδιολόγους (δηλ. στους κατόχους τίτλου ειδικότητας και άσκησης επαγγέλματος της χώρας τους) οι οποίοι έχοντας ολοκληρώσει ένα εγκεκριμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης, μπορούν να αποδείξουν την απόκτηση και διατήρηση των απαραίτητων γνώσεων, ικανοτήτων και επαγγελματισμού μετά από την επιτυχή συμμετοχή σε εξετάσεις.

Το Δίπλωμα χορηγείται για πρώτη φορά μετά την ολοκλήρωση της ειδικότητας της Καρδιολογίας (Φάση ειδικευόμενου) και από εκεί και πέρα θα είναι ανοικτό προς επικαιροποίηση κάθε 5 χρόνια σε όλη τη διάρκεια της ζωής που ο Καρδιολόγος θα ασκεί την ειδικότητα (Φάση ειδικευμένου).

A. Κριτήρια βασικών γνώσεων Καρδιολογίας

Ο ειδικευόμενος θα πρέπει καθόλη τη διάρκεια της εκπαίδευσης του να ακολουθεί το εκπαιδευτικό υλικό που περιλαμβάνεται στο έγγραφο UEMS W2012/29 “Training Requirements for the Specialty of Cardiology” που υιοθετήθηκε από την UEMS ομόφωνα κατά την συνεδρία στο Παρίσι το 2013 και το Core Curriculum και να ελέγχει τό επίπεδο γνώσης μέσω της φόρμας πολλαπλών ερωτήσεων που περιέχονται στο ESCeL2. (Πίνακας 2). Η τελική εκτίμηση θα γίνει με τις κεντρικές εξετάσεις.

Πίνακας 2. Πλατφόρμα ελέγχου επιπέδου γνώσεων.

Για τον ειδικευμένο Καρδιολόγο η επάρκεια γνώσεων θα τεκμηριώνεται με τη συλλογή 250 εκπαιδευτικών ωρών CME/CPD σε βάθος 5 ετών, από τις οποίες το 50% προέρχεται πιστοποιημένες με EBAC επιστημονικές εκδηλώσεις.

B. Εκτίμηση ικανοτήτων

Ως ενισχυτικό ηλεκτρονικό εργαλείο η UEMS εξέλιξε την πλατφόρμα (EUCARDIA™, www.eucardia.org), για την επικύρωση της γνώσης, των ικανοτήτων και του επαγγελματισμού όπως καθορίζονται από την UEMS 2012/29 στη Καρδιολογία. Η πλατφόρμα είναι προσιτή στο διαδίκτυο και σε εφαρμογή του iPhone (Πίνακας 3).

Κάθε ειδικευόμενος τηρεί προσωπικό βιβλίο ιατρικών πράξεων -Eucardia logbook (βλέπε www.eucardia.org), απαραίτητο για την πιστοποίηση των ιατρικών πράξεων στη διάρκεια της ειδίκευσης του. Στο τέλος της εκπαίδευσης λαμβάνει από τον υπεύθυνο εκπαίδευσης το πιστοποιητικό της άμεσα παρατηρηθείσας ικανότητας διενέργειας ιατρικών πράξεων (Directly Observed Procedural Skills-DOPS assessments-).

Για τον ειδικευμένο ένα αντίστοιχο προσωπικό ημερολόγιο ικανοτήτων διενέργειας ιατρικών πράξεων μπορεί να τηρείται.

Πίνακας 3. Πλατφόρμα διαχείρισης EDGC/EUCARDIA

Γ. Εκτίμηση επαγγελματικής ικανότητας

Ο ειδικευόμενος μετά το πέρας της ειδικότητας θα πρέπει να διενεργήσει αντίστροφη αξιολόγηση με τον εκπαιδευτή του με τις διαδικασίες του προγράμματος της EUCARDIA ώστε να παρέξει τη διαβέβαιωση ανταγωνιστικότητας ως επικοινωνιακός λήπτης και συνεργάτης. Άλλα πεδία αναγνώρισης επαγγελματισμού θεωρούνται η ακαδημαϊκή, ερευνητική, εκπαιδευτική δραστηριότητα ή συμμετοχή σε συγγραφή κατευθυντηρίων οδηγιών, προγράμματα δημοσίας υγείας ή εθελοντισμού.

Για το ειδικευόμενο θα πρέπει να επιδειξει κατά τη διάρκεια της 5ετίας επιστημονικές δραστηριότητες όπως η παρακολούθηση σεμιναρίων και όλα τα προαναφερθέντα με τους ειδικευόμενους. Συγκεκριμένα:

Ως επιστημονική δραστηριότητα μπορεί να εκληφθεί η υποβολή μιας ερευνητικής εργασίας ή η παρουσίαση ερευνητικής ή κλινικής εργασίας σε εθνικό ή διεθνές συνέδριο. Ως εκπαιδευτική δραστηριότητα μπορεί να εκληφθεί η συμμετοχή στο πρόγραμμα εθνικού ή διεθνούς συνεδρίου. Ως οργανωτική δραστηριότητα αναφέρεται σε σημαντική προσωπική συμμετοχή στην οργάνωση μιας μείζονος καρδιολογικής υπηρεσίας ή σημαντικού ρόλου στη διεθνή ή εθνική Καρδιολογική Εταιρεία.

Οι εξετάσεις του Ευρωπαϊκού Διπλώματος Γενικής Καρδιολογίας πιλοτικά εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 2014 με τη συνεργασία των Εθνικών Καρδιολογικών Εταιρειών, της Ευρωπαϊκής Καρδιολογικής Εταιρείας και της UEMS-CS, στην οποία έλαβαν μέρος 200 υποψήφιοι από 6 κράτη (συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας για πρώτη φορά) με ποσοστά επιτυχίας 87%.

Για το 2015 Ελβετία, Κύπρος και Βέλγιο έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον συμμετοχής και στο μέλλον η πρώτη συμμετοχή κάθε κράτους θα θεω-

ρείται πιλοτική. Η διάδοση του EUCARDIA θα επιταχυνθεί ακόμη περισσότερο με την εφαρμογή για τα smartphones.

Κλείνοντας την παρουσίαση της UEMS-CS στην Ελληνική Καρδιολογική κοινότητα, θα πρέπει να αναφερθεί μια ακόμη ενδιαφέρουσα επιστημονική δραστηριότητα που σχετίζεται με τους σκοπούς της. Το ετήσιο συνέδριο Cologne Consensus Conference που διοργανώνεται από το Ίδρυμα του Ευρωπαϊκού τομέα Καρδιολογίας με θέματα που άπτονται της εκπαίδευσης. Ετσι το 2014 το κύριο θέμα ήταν «Διαχείριση της δήλωσης σύγκρουσης συμφερόντων» ενώ το θέμα για 2015 είναι «Πάροχοι CME/CPD» και θα λάβει χώρα όπως κάθε χρόνο στην Κολωνία της Γερμανίας στις 11 και 12 Σεπτεμβρίου.